

Myndighetsnätverket för klimatanpassning

Året 2022

Innehåll

HÄNT UNDER ÅRET	3
MÖTEN.....	3
ARBETSGRUPPER	4
Geodata för klimatanpassning - Sektorsmetadata.....	4
Förändringsledningskurser för myndighetsnätverket för klimatanpassning	5
Förstudie om fastighetsinformation och risk för naturolyckor	5
Kommunikation med aktörer för utveckling av kunskapsunderlag och vägledningar i klimatanpassningen av kustzonen.....	5
Förstudie flödeslinjer i samverkan	5
Myndighetssamverkan One Health - klimatanpassning med fokus på hälsorisker som delas av människor, djur och miljö	6
Utveckling av samverkan mellan Skogsstyrelsen, Trafikverket, SGI och övriga branschföreträdare för att minimera skador från ras, skred, erosion och slamströmmar på infrastruktur	6
Klimatförändringens betydelse för Sveriges naturmiljö.....	6
Klimatresilienta landskap i Mälardalen - Från växthusgas till kolrik jord och ökad kolhalt i hela landskap.....	7

Hänt under året

Nätverket bestod vid årsskiftet 2022/2023 av 32 nationella myndigheter, Sveriges kommuner och regioner samt länsstyrelserna som valt att delta i nätverket via representation genom 3 personer.

Webbportalen Klimatanpassning.se är fortsatt en viktig kanal för information om klimatanpassning. Under 2022 uppgick antal besök till totalt 71,717. På grund av byte av statistikverktyg och mätmetod under 2021 går det i år inte att jämföra statistiken med tidigare mätningar.

Fyra ordinarie nyhetsbrev skickades ut till 1472 prenumeranter med nätverket som avsändare. Dessutom skickades ett extra nyhetsbrev med fokus på höstens arrangemang ut i september.

Fyra nätverksmöten har hållits, varav två IRL (fysiska träffar) i Gävle respektive Norrköping. Enligt önskemål från medlemmarna har SMHI under året erbjudit presentation om dels TCFD och Eus taxonomi (expert från Naturvårdsverket) samt hur man kan involvera externa aktörer i arbetet med klimatanpassning (Ist Jämtland samt Skogsstyrelsen, dels diskussioner kring två viktiga rapporter som kom i början av 2022; IPCCs anpassningsrapport och Nationella expertrådet för klimatanpassnings rapport till regeringen. Diskussionerna var väl besökta och mynnade ut i en del konkreta idéer för hur MNKA och dess medlemmar kan utvecklas.

Den 10 mars anordnades ett seminarium vid vilket arbetsgrupperna som var verksamma under 2021 presenterade resultaten av arbetet. Ca 25 personer deltog. Det bör dock nämnas att flertalet arbetsgruppen även presenterade och spred sina resultat i andra sammanhang.

Totalt nio st arbetsgrupper har finansierats med medel som avsatts för arbete initierat inom nätverket under 2022. I arbetsgrupperna har ett stort antal nationella myndigheter som är medlemmar i nätverket och flera länsstyrelser medverkat, och därtill en handfull andra organisationer som inte är medlemmar.

Nätverket har under året även genomfört ett utvecklingsarbete för att dels se över och förbättra ansöknings- och bedömningsprocessen av inkomna ansökningar om MNKA-medel, och dels förenkla den ekonomiska uppföljningen av dessa projekt.

En utvärdering av hur medlemmarna uppfattat nätverket genomfördes i vid mötet i november. 76 % (64 %) anser att Myndighetsnätverket för klimatanpassning har bidragit till ökad samverkan i hög grad och 24 % (36 %) i viss grad. 48 % (45 %) anser att nätverkets arbetsgrupper bidragit till en ökad kunskapsnivå hos målgrupperna i hög grad och 41 % (57 %) i viss grad. 9 % (0 %) svarande anser inte att detta varit fallet.

Möten

Två av de fyra mötena (januari och augusti) var kortare videomöten och två (april och november) heldagsmöten. Heldagsmötet under våren genomfördes hos Lantmäteriet i Gävle, medan höstens möte genomfördes i Norrköping hos SMHI.

Vid varje möte delade medlemmarna information, genom att information samlades in från alla medlemmar och sammanställdes i ett gemensamt dokument för informationsdelning. Nytt för året är att även information kring olika möjligheter att söka medel för arbete med klimatanpassning ingår i

informationsdelningen, och sedan tillgängliggörs på klimatanpassningsportalen.se ([Finansiering | Klimatanpassning.se](#)). Därtill fick deltagande parter information om vad som är aktuellt på Klimatanpassning.se och pågående arbetsgrupper följdes upp. Ytterligare en fast punkt på mötena var information från Regeringskansliet, som dessutom har en stående inbjudan. Utöver detta har medlemmarna föreslagit särskilda fördjupningspunkter till de olika mötena.

- Året inleddes med ett videomöte i januari under vilket Skogsstyrelsen presenterade en rapport med titeln "Skogsbruk och skador på samhällsfunktioner".
- Vid mötet i april fokuserade vi på skyfallet i Gävle augusti 2021 från olika perspektiv. Gävle kommun berättade om förlopp och hantering, länsstyrelsen i Gävleborg talade om förberedelser och respons. Dessutom besöktes utställningen "Efter regnet" (Po Tidholm och Peter Hoelstad).
- Vid augustimötet följdes diskussionerna kring IPCC och Expertrådets rapporter upp.
- Vid mötet i november genomfördes en workshop kring Framtidsbilder av SMHI. Dessutom arrangerades ett Ansökningsmingel som resulterade i ett stort antal idéer för ansökningar om MNKA-medel inför 2023. Dessa cirkulerades via email bland nätverkets medlemmar och samtliga länsstyrelser.

Samtliga mötesanteckningar från alla möten under året och informationsdelningsdokument finns sparade på nätverkets samarbetsyta på Hive.

Arbetsgrupper

En stor del av nätverkets arbete sker i arbetsgrupperna. Två insamlingar av ansökningar/idéskisser genomfördes, i mars och i maj. Efter omröstningar tilldelades sex arbetsgrupper medel i mars och tre i maj.

Medverkande aktörer bedöms ha stärkts genom informationsdelning och kompetenshöjning. En arbetsgrupp erbjöd till exempel en utbildning i förändringsledning för nätverkets medlemmar. Arbetsgrupperna har även stärkt aktörer i samhället.

Geodata för klimatanpassning - Sektorsmetadata

Deltagande parter: Lantmäteriet (sammankallande), Statens geotekniska institut, SGU, Länsstyrelsen i Kalmar län, Trafikverket, SMHI, Skogsstyrelsen.

Arbetet har inneburit en kompetenshöjning för ingående myndigheter genom diskussioner och praktiskt arbete med att ta fram sektorsmetadata och nyckelord. Projektet har även till viss del bidragit till att sprida kunskap i samhället genom genomförandet av denna pilot. Piloten är ett första steg i att nå ut till med utökade metadata om användning för klimatanpassning för datamängder inom ras, skred och erosion samt erbjuda förbättrade sökmöjligheter för användare. Piloten skapar även möjligheter att på ett bättre och enklare sätt skapa listor eller "paket" bestående av datamängder och metodstöd som stöd till användare med hjälp av metadata. Projektets resultat kommer sedan att presenteras på ett avslutande seminarium.

Förändringsledningskurser för myndighetsnätverket för klimatanpassning

Deltagande parter: Länsstyrelsen Jönköping (sammankallande), Statens geotekniska institut, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Arbetsgruppens syfte var att öka och växla upp myndighetsnätverkets förmåga till samverkan, och därmed möjliggöra ett arbetssätt som gynnar myndigheternas genomförandegrad av Klimatanpassningsförordningens bestämmelser och myndigheternas respektive uppdrag inom klimatanpassning. Kursen har stärkt deltagarna i arbetet med förändringsledning, vilket ökar möjligheterna med att lyckas med klimatanpassningsarbetet. Verktygen i kursen gör det lättare att bryta ner arbetet och kommunicera det, varvid kvalitén i olika uppdrag och projekt ökar. Kursen gav tips på hur man kan skapa intresse för sakfrågan och hur man skapar bättre förutsättningar för att prioritera rätt saker.

Förstudie om fastighetsinformation och risk för naturolyckor

Deltagande parter: Lantmäteriet (sammankallande), Länsstyrelsen Jämtlands län, Riksantikvarieämbetet, Trafikverket, MSB, SMHI samt S G I.

Effekter av projektet är ökad kunskap om olika intressenters behov av information om ökade risker för naturolyckor och naturhändelser. Denna har nåtts genom intervjuer med utvalda intressenter. En slutsats kring primära och sekundära intressenter kan bidra till ett gemensamt synsätt på hur myndigheterna kan utveckla gemensam informationsspridning om naturolyckor och naturhändelser i framtiden.

Kommunikation med aktörer för utveckling av kunskapsunderlag och vägledningar i klimatanpassningen av kustzonen

Deltagande parter: Sveriges geologiska undersökning (sammankallande), Statens geotekniska institut, Lunds tekniska högskola samt Länsstyrelsen i Skåne.

Ett användarstöd har tagits fram för att förstå kust- och erosionsförhållanden, baserat på befintligt kunskapsunderlag, för arbete med kustzonsförvaltning och klimatanpassningsåtgärder i kustzonen. I arbetet med användarstödet har utveckling av kunskap och data gjorts. I kontakten med målgruppen har en spridning av befintlig kunskap gjorts genom presentation av resultat. Inom arbetsgruppen har en informationsdelning och tillhörande kompetenshöjning gjorts under arbetets gång genom diskussioner och möten samt presentationer av resultat.

Förstudie flödeslinjer i samverkan

Deltagande parter: Lantmäteriet (sammankallande), Trafikverket, MSB, SGU, Skogsstyrelsen, SMHI, SLU, Jordbruksverket samt S G I.

Arbetsgruppen har arbetat för samsyn för ett framtida införande av en myndighetsgemensam produktion och förvaltning av informationsmängden flödeslinjer. Förstudien kan vara ett underlag för vidare diskussion i Geodatarådet. Arbetsgruppen har skapat en samsyn kring vilket behov av grunddata som behövs för att beräkna flödeslinjer. Förstudien har gett kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte för ingående myndigheter

om användningsområden och behov av flödeslinjer. (En flödeslinje visar åt vilket håll vattnet bör rinna i varje punkt enskild punkt.)

Myndighetssamverkan One Health - klimatanpassning med fokus på hälsorisker som delas av människor, djur och miljö

Deltagande parter: Livsmedelsverket (sammankallande), Statens Veterinär-medicinska Anstalt (SVA), Folkhälsomyndigheten (Fohm), Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Boverket, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen Västmanlands län samt SMHI.

En kartläggning av nationella och nordiska anpassningsåtgärder kopplat till One Health har genomförts och en harmonisering av anpassningsåtgärder på överlappande ansvarsområden är delvis klar. Vad gäller effektindikatorer och styrning återstår mycket arbete. Under projektets gång framgick det att myndigheterna har fler gemensamma verksamhetsområden än vad som tidigare utgicks från och att projektet utgör en bra och viktig plattform för samarbete.

Utveckling av samverkan mellan Skogsstyrelsen, Trafikverket, SGI och övriga branschföreträdare för att minimera skador från ras, skred, erosion och slamströmmar på infrastruktur

Deltagande parter: Trafikverket (sammankallande), Skogsstyrelsen samt Statens geotekniska institut.

På sikt behöver samverkan formaliseras mellan myndigheterna. Skogsstyrelsen utvecklar idag sin ärendehandläggning kring de två situationer som analyserats i föreliggande projekt. Projektets resultat planeras därför att användas vidare inom denna utveckling. Med föreslagen samverkan förväntas myndigheterna i högre omfattning, och när så är nödvändigt, dela information för att reducera risker från ras, skred, erosion och slamströmmar i dagens klimat. Utvecklade samverkan bedöms i minst lika hög grad var riskreducerande i framtidens klimat. Projektets resultat kan även användas som modell för samverkan rörande andra situationer kopplade till naturhändelser som exempelvis storm och brand.

Klimatförändringens betydelse för Sveriges naturmiljö

Deltagande parter: Naturvårdsverket (sammankallande), Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen, Uppsala samt Artdatabanken SLU (utförare).

Projektet kunde tyvärr inte genomföras enligt plan 2022 utan endast delvis, då behovet av tid relaterat till svårighetsgraden underskattats. Trots detta har ökad kunskapsnivå hos projektgruppens medlemmar uppnåtts, något som borgar för en mera realistisk plan för genomförande under kommande år.

Klimatresilienta landskap i Mälardalen - Från växthusgas till kolrik jord och ökad kolhalt i hela landskap

Deltagande parter: Länsstyrelsen i Västmanland (sammankallande), Länsstyrelserna i Stockholm och Örebro, SGU, SLU samt Linköpings universitet.

Uppdrag, utredningar och delegationer som innefattar frågan om ökad kol-lagring i landskapet har kartlagts. Workshops har genomförts där bland annat behov av insatser har behandlats. SGU har tagit fram geodatalager som underlag för planering av insatser för ökad kol-lagring. Det har visat sig att samordningen mellan ökad kol-lagring för minskad klimatpåverkan respektive klimatanpassning inte är så utvecklad som den borde kunna vara. Omvärldsanalys och goda exempel från både Sverige och andra länder har tagits fram. Det har bland annat visat sig att Finland har en nationell strategi för ändamålet. Denna strategi kommer i ett nästa projekt att som test tillämpas i Sverige.